

ΕΛΕΓΓΙΑΚΟΙ ΤΟΝΟΙ

ΚΑΚΟΘΑΝΑΤΟΙ

Methought from the battle field's dreadfull array
Far, far, I had roam'd on a desolate track :
'Twas Autumn,—and sunshine arose on the way
To the home of my fathers, that welcomed me back

T CAMPBELL

Στὸ κτενυδῶμα, τὸ χωρὶς σύγκορμος τινάζεται
κ' οἱ κοπέλλες, οἱ ρούσσες, οἱ ψεγγαροπρόσωπες μὲ
τ' ἀσημίκρουσσα γιορντάνια, χορόνε στήνουνε κι
ἀπὸ τὰ σιδερένια τῶν παλληκαριῶν στήθια τραγού-
δι ξεφεύγει.

Μιά κοπέλλα κουρτέσσα μὲ χρουσόφαντο καβάρ-
δι σὲ κοντοζυγώνει καὶ σιγανοψιθύριστα σοῦ λέει :
«Στὸ καλὸ λεβέντη μου !» κ' εἰκόνα μὲ τὸ γκόρφι
σοῦ κρεμάει στὸ λαιμό σου. «Γιὰ νὰ σὲ φυλάει κα-
λέ μου», σοῦ λέει καὶ τὰ μάτια σου βουρκώνουνε
καὶ λυγμόπνιχτα τῆς ἀποκρίνεσαι : «Καλὴν ἀντά-
μωση, καλὴ μου....»

Καὶ μὴ ἄλλη κλεφτὰ ξεφεύγει ἀπ' τὸ χορὸ καὶ
τὸ συχωριανό σου ζυγώνει....

Ἡ ἐλγική τῆς : κυπαρισσένια καὶ τὰ μάγουλά
τῆς : ἄλκυες μυστοκαρφές ..

Τὰ μάτια τῆς τὸν γερανὸν οὐρανὸν ἀντικρί-
ζουσε καὶ λὲς προσευχή, ἐπίκληση κάνει στὴ Δέ-
σποινα, ποῦ ἔνοιωσε κι αὐτὴ τὴν πίκρα τοῦ χω-
ρισμοῦ...

Γλυκοφιλάει τὸν στὸ μέτωπο καὶ σταυρὸ μὲ κα-
τάσειστα τοῦ κρεμάει στὸ λαιμὸ καὶ κάτω θέλει νὰ
τοῦ πεῖ κ' οἱ δυὸ ὅμοι στὸν ὅμο γέρνουνε καὶ κλαῖνε...

Ἡ πολεμοκράχτης φωνὴ τῆς Πατρίδας ποῦ στὸ
τρανὸ μακελεῖ σὰς καλοῦσε, ἀδερφωμένους σὰς
βρῆκε...

Συντροφία τῆς ζωῆς εἶσαστε μὰ καὶ συντροφία
τῆς μάχης ἡ Μοῖρα σὰς ἔρριξε...

Στὸ τρανὸ γιορτάσι — σὺν ἀητόπουλα — σπαθω-
τὲς ἀνοίξατε τὲς φτεροῦγες σας καὶ μ' ἄγριο φρού-
μασμα, τραβήξατε ἐλόχαρα μπροστά...

Πίσω σας τὲς ὠριμαλλοῦσες κορασιὲς ἀφήσατε...

Καὶ τὸ σκουτέλι ἀνοίχτηκε κι ἀβάσταχτοι κυ-
λοῦσαν γι' αὐτὲς οἱ πόνοι ..

Ἡ καρδιά σας λὲς ἀπὸ μπροῦτ' οἱ σιαγμένη ἀ-
στόχευε ὅλα καὶ τίποτα δὲ θυμότανε.

Τὸ μικρὸ χωριονάκι μὲ τὰ χαμηλοῦτσικα σπι-
τάκια, μὲ τὰ λιακωτά, τὴν ἐλόασπρη νυφούλα — τὴν
ἐκκλησιὰ — τὴ σπέλα ποῦ πηγαίνανε οἱ καλὲς σας
γιὰ νερό — ὅλα τὰ λησμονήσατε...

Τέσο σὰς εἶχε μεθύσει τὸ μπαρούτι...

Στὸ Σιδερόκαστρο — καὶ ψηλὰ στὸ βράχο ποῦ ὑ-
ψώνουνται τὰ ρέπια τοῦ Κάστρου, ἓνα μπουμπούκι,
ποῦ μέσα του ἔκρυβε τῆς ὀχιάς τὸ σάλιο, τὸ φαρ-
μακερὸ, σιμά σας μαδῆθηκε κι ἀνάλαφρα σὰς χτύπη-
σε στὲς γερές σας φτεροῦγες...

Κουτσόφτερα σὰς ἔρριξαν, ἀδερφωμένα συντρό-
φια τῆς μάχης, σ' ἓνα φορεῖο καὶ στὰ πρόχειρα χει-
ρουργεῖα τῆς Κάτω Τζουμαγιάς σὰς πῆγχανε...

Κι ὁ μαντατάρης ἔτρεξε καὶ τὸ κακὸ μαντάτο
κύλησε ἀπὸ πόρτα σὲ πόρτα κι ἀπὸ στόμα σὲ στό-
μα ὁ φαρμακερὸς ὁ λόγος καὶ στ' αὐτιά τῶν μαν-
νάδων καὶ τῶν καλῶν σας ἐφτάσανε τὰ ἐλόμαυρα
λόγια...

Καὶ μοιρολόγια ἀκουστήκανε καὶ ἐρράγισαν καρ-
διές καὶ στήμνες γιορμίσανε ἀπὸ δάκρια...

Μελαψοὶ ἀπὸ τὴ μάνητα τοῦ χειμῶνα, ἀπ' τὸ
λισπὶρι τοῦ Ἀλωνάρη καὶ τοῦ μπαρουτιοῦ τὸν κα-
πνὸ, γυρίσατε ὕστερ' ἀπὸ χρόνον ..

Δαφνοστεφανωμένοι καὶ μὲ σμυρτιές τὰ ὅπλα
σας — ποῦ σκορπίσανε γύρω τὸ Νάρο διαβαίνατε
ἀπὸ μπρὸς καὶ γήλιος ἔλαμπε στὰ πρόσωπά σας ἡ
χαρά....

Βάγια καὶ δάφνες στὸ διάδα σας στρώσαμε καὶ
τὲς καρδιές μας ἀπλώσαμε γιὰ νὰ διαβήτε...

Στ' ἀγνάντεμά σας μαννάδες γλυστράγανε ἀνά-
μεσ' ἀπ' τὸν κόσμον καὶ στὲς ἀγκαλιές σας ριχνόν-
τουσαν καὶ σεῖς οἱ Ἡμίθεοι, οἱ μπροῦτ' οἱ — ποῦ τὰ
κορμιά τὰ κοιτούμενα στοὺς κάμπους δὲ ραβίζανε τὲς
χορδὲς τῆς καρδιάς σας — τώρα ἐκκρύβετε καὶ δά-
κρυζε σιμά σας ὁ κόσμος ὅλος καὶ «Ὁσαννὰ» ξε-
φεύγανε ἀπὸ χεῖλια καὶ μελίσσια ἀμέτρητα βουί-
ζανε....

Σεῖς, ποῦ ρουφήξατε ἀπ' τὰ κροντήρια τὸ ἄλι-
κον αἶμα... Σεῖς, ποῦ λογάρι εἶταν ὁ λόγος σας στὴ
νέα γεννιά καὶ ποῦ σὺν παραμύθια στ' αὐτιά τῶν
νιῶν κυλούσανε τ' ἀντραγαθήματά σας — ποῦ κι
αὐτὰ εἶχανε πάρει ὅψη ἐρωτικοῦ τραγουδιοῦ — δὲ
βαστήξατε στῆς Εἰρήνης τὴν ἀλάμ. Ὁ κόρος γιὰ
σὰς δὲν ἦρθε...

Ἐνα πονερό ἀπὸ τὸ λόγος σας σήκωσανε πόνου
σὲ ξυλοσάνιδα καὶ σὲ κάποιον Νοσοκομεῖο σὰς ρίξα-
νε... Μηλιγγίτης σὰς εἶχε βαρέσει...

Οἱ θάλαμοι κλειστήκανε καὶ ὅλοι οἱ στρατιῶτες,

τὰ ἅπλερα παιδιὰ, τ' ἀμάθητα στοῦ μακελαιοῦ τῇ λύσσα, μπρὸς ἀπ' τοὺς θάλαμους διαβαίνανε φοβισμένα...

Ἡ Μοῖρα—τί παιγνιδιάρια ποῦναι ;— σὰς γλύτωσε ἀπ' τὸ σύφλογο, ἀπόδιωξε τὸ δαγκωμένο βόλι καὶ τὸ «μπομπούκι» σὰς σεβάστηκε...

Εἶτανε γραφτὸ σ' ἐρημικὸ κρεββάτι, σὲ κρεβάτι πόνου ἄσχημο νὰ γείρετε... Ὅχι, σὰν Ἡρώες, μὰ σὰν ἄσχημα ζούδια...

Στὴ ζωὴ συντροφία... Στὴ μάχη συντροφία μὰ καὶ στὸ θάνατο συντροφία...

Δάκρυ γιὰ σὰς δὲ χύθηκε...

Τί ἀσπλαχνη ποῦν' ἡ Πατρίδα !...

Ξερά, ξερά ἡ διαταγὴ τοῦ Συντάγματος ἔγραψε καὶ διαβάστηκε καὶ μόνο κείνων ποὺ σὰς ξέρανε νοτίστηκαν τὰ μιάτια... «τοὺς θανόντας στρατιώτας... διαγραφόμεν τῆς δυνάμεως τοῦ ὕψ' ἡμᾶς Συντάγματος...»

Μία διαγραφὴ καὶ τέλειωσε...

Αὐτὸ ψυχρὸς σόησανε...

Αὐτὸ πολειμιστὲς κύλησαν στὴν ἀφάνεια...

Τὸ χωριὸ ποὺ στὸν ἐρχομὸ σας σύγκορμος θὰ τιναζότανε ξανά καὶ ποὺ λαγοῦτα κι ἀσκοτούμπανα θ' ἀντηχοῦσαν καὶ τραγούδια ξεφάντωσες θὰ σκροπίνοντουσαν, τώρα μουντὸ μνέσκει καὶ μόνο τῇ σιγαλιά του χαλάνε οἱ ἄνδρες κλάψες καὶ τὰ βραεῖα μοιρολόγια...

Ἐνας συχωριανὸς σας ἔφερε τὰ φυλαχτὰ πίσω στὸ χωριὸ καὶ κάτω πράγματά σας...

Σὰ νὰ σὰς ἀντίκρισαν νεκροὺς κλαῖνε συντροφιασμένες—γυριμένες ὅμοι στὸν ὅμοιο οἱ καλὲς μὲ τίς μαννάδες...

Γι' ἄκου : οἱ μαννάδες πῶς κλαῖνε καὶ τί βραεῖα μοιρολόγια σκροποῦν...

Γιὰ κοίτα : τὰ νύχια πῶς εἶναι χωμένα στὰ μάγουλα καὶ τὸ αἷμα πῶς τρέχει ἀλλοκοτὸ. Τὰ μαλλιά, τὰ δόδασπρα, τοῦφες στὰ χέρια...

Γι' ἄκου ὁ γκιώνης πῶς ζητάει τὸν ἀδικασκωμένο ἀδερφό του, πάνου στὸ κλαρί, τὸ βαϊσμένο, λὲς ἀπ' τὸ πόνου τοῦ πουλιοῦ...

19.2.11

ΠΑΝΟΣ Α. ΤΑΓΚΟΠΟΥΛΟΣ

“ΓΡΑΜΜΑΤΑ”

ΜΗΝΙΑΙΟ ΛΟΓΟΤΕΧΝΙΚΟ ΠΕΡΙΟΔΙΚΟ

Τόμος Δεύτερος (400–450 σελίδες)

Συντρομὴ φρ. 10, προπληρωτέα.

Διεύθυνση «Grammata» B. R. 1146, Alexandri (Egypte)

Η ΚΟΙΝΗ ΓΝΩΜΗ

ΑΠΟ ΤΗ ΧΙΟ

«Φίλε Νουμά»,

... Ἐδῶ στὴ Χιὸ ζοῦμε σὰν καλόγεροι. Καρμιά φιλολογικὴ κίνηση, καρμιά ζωὴ, ὅλα νεκρά. Τὸ πιὸ φοβερὸ δὲ ἀπ' ὅλα εἶναι ποὺ ἀρχίζουν οἱ καινούργιες μας ἀρχὲς νὰ κουτσουρεύουν καὶ κάθε ἐμορφο ποὺ εὐρίσκονταν. Τὶς προάλλες π.χ. ποὺ περπατοῦσα στὸ Βουνάκι (Πλατεία Βασιλέως Κωνσταντίνου τοῦ ΙΒ') εἶδα ἓνα γέρικο πλάτανο, ξαπλωμένο χάμου κ' ἔτσι ὅπως εἶταν νόμιζε κανεὶς πὺς παρακαλοῦσε τοὺς δημίους τοῦ νὰ λυπηθοῦν τουλάχιστο τοὺς συντρόφους τοῦ δὲν ξέρω ὅμως, ἂν θὰ γίνεαι ἀκουστὴ ἢ παράκλησή του. Ἄν δὲν γείνει, θὰ χαθοῦν τὰ μόνα πλεῖα σημάδια τῆς σκληριᾶς, ποὺ πρέπει νὰ μᾶς ἐνθυμίζουν ἀδιάκοπα γιὰ νὰ ξεσκλαθωνοῦμαστε καὶ ἀπὸ τίς ἄλλες σκληριεὶς ποὺ μᾶς κρατοῦνε. Θὰ χαθοῦν πὺς τὰ κρεμαστάρια αὐτὰ τῶν Τούρκων, ποὺ κρεμοῦσαν ἔχι τὰ φέσια τοῦς παρὰ τὰ κεφάλια τῶν παπούδων μας, κι ἂν στρέψει κανεὶς τὰ μάτια τὴν ὄρα ποὺ ξεψυχάει ὁ ἥλιος, θὰ δαί τὸ Χιώτικο αἷμα νὰ κοκκινίζει τίς κορφὰς τῶν πλατάνων, ποὺ ἀπ' τίς ρίζες τοῦς ἀνέβηκε πάνω γιὰ νὰ τὸ βλέπουμε καλύτερα· μὰ ποῦ νὰ τὸ δοῦμε μεῖς, ποὺ εἴμαστε τυφλοί...

Μὲ μεγάλῃ ὑπόληψη

ΕΝΑΣ ΧΙΩΤΗΣ

ΓΙΑ ΕΝΑ ΠΟΙΗΜΑ

Φίλε «Νουμά»,

Τί ὁρσιὰ καὶ τί αἰσθημα στὸ ποίημα τῆς Μυριωτίτισσας: «Μυριέλλα—Μοιρίτα!» Τί ἀπλὲς βαθεῖες, γαλήνιες εἰκόνες ποὺ ἀναβρῶζουν ἀπὸ τὴν ἀλήθεια τῆς παρατήρησης! Νά, μάθημα γιὰ τοὺς λογιῆς ποιητὲς μας ποὺ ζητοῦνε τὴν ποίηση σὲ ψεύτικα λῶσα καὶ σὲ κόμπους ἀπὸ χοντρά λόγια καὶ ἄγouρες σοφίες.

Στὴ σημερινή μας κοινωνία ἡ ποίηση κατάντησε ἀπὸ λύρα, ταμπούρο. Ὅποιος τὸ χτυπᾷ δυνατώτερα «δρέπει» καὶ τίς πιὸ ἄφρονες δάφνες ἀπὸ ἐπίσημους κι ἀνεπίσημους. Καὶ βάζω στοιχίμα πῶς πολὺ λίγοι μέσα στὸν τόσο θέρυθο θὰ τραδηχτήκα-